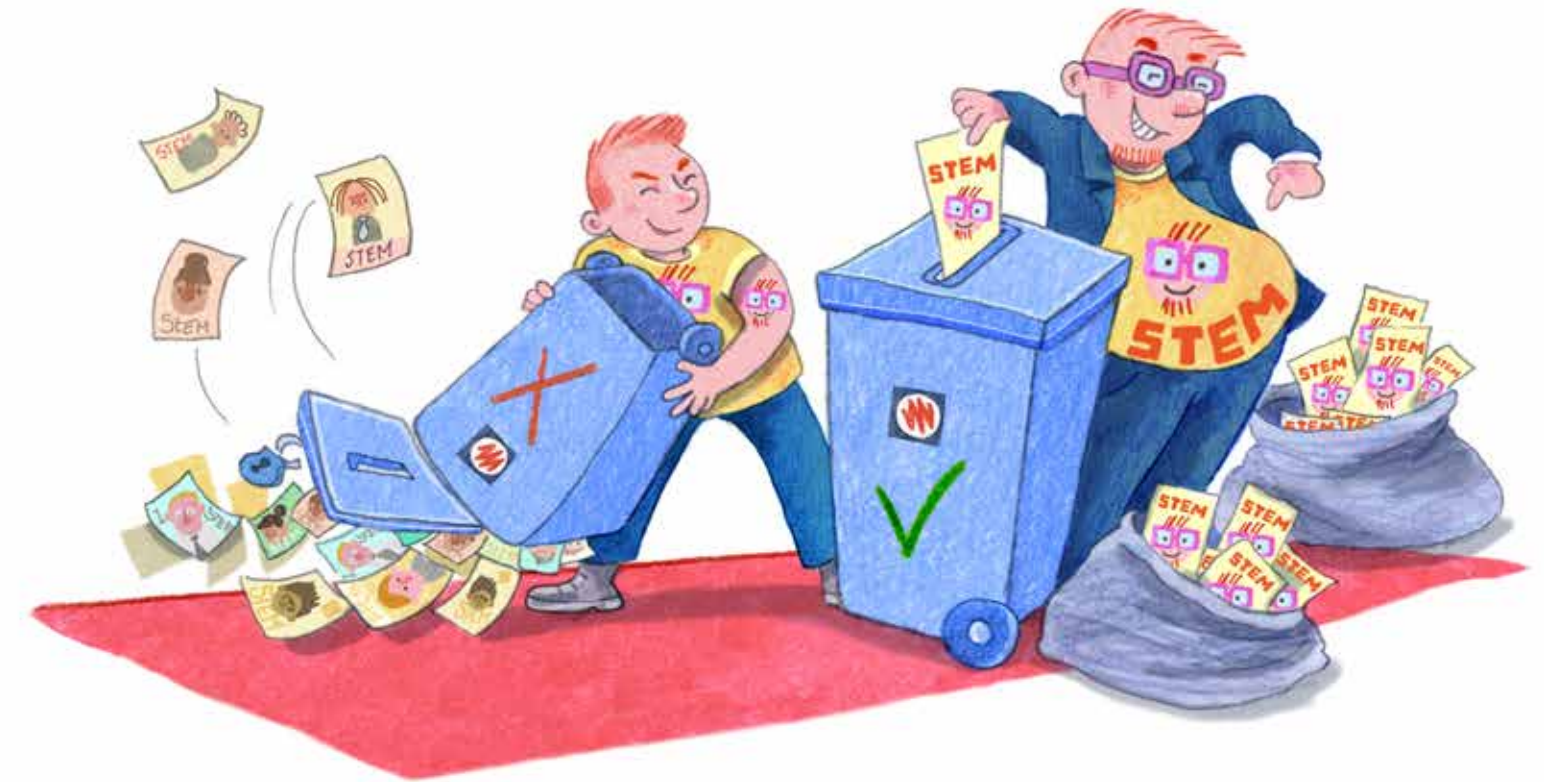

Wat is democratie?

Stel je voor: jij en je vrienden willen samen een spel spelen, maar jullie raken het maar niet eens. En als steeds dezelfde beslist, voelt dat oneerlijk. Hoe lossen jullie dit op? Ik weet het! Iedereen noemt zijn favoriete spel en daarna stemmen jullie. Het spel met de meeste stemmen wint. Dat voelt eerlijker, toch?

Democratie werkt net zo, maar dan gaat het over het hele land en niet over een spelletje. **Het is een manier van samenleven en besturen waarin iedereen meetelt.** Mensen mogen vrij spreken, samenkomen en in vrije verkiezingen kiezen wie hen vertegenwoordigt. Beslissingen komen eerlijk tot stand en regels zijn voor iedereen duidelijk. De macht is verdeeld zodat niemand alles kan bepalen. Er is een vrije pers: dit zijn journalisten die alles mogen onderzoeken, vragen stellen en fouten aan het licht brengen. Daardoor weten burgers wat er echt gebeurt en kunnen ze beter vertegenwoordigers kiezen. Mensen hebben **grondrechten**, basisregels die iedereen beschermen, zoals vrije meningsuiting, gelijke behandeling en privacy. Vaak beslist de meerderheid wat deze regels inhouden, maar grondrechten gelden voor iedereen. Ze worden bewaakt door onafhankelijke rechters.

In de best werkende democratieën zijn al die onderdelen goed op elkaar afgestemd. In andere landen zijn er soms **problemen**, zoals minder persvrijheid, oneerlijke verkiezingen of te weinig ruimte voor mensen die het niet eens zijn met de meerderheid. Dan wordt de democratie zwakker en is er extra waakzaamheid nodig.

Wist je dat

het woord 'democratie' uit het Grieks komt? *Demos* betekent 'volk' (de mensen die in een land wonen) en *kratein* betekent 'regeren'. Samen betekent het dus: 'het volk regeert.' De Amerikaanse president Abraham Lincoln omschreef het zo: **een regering van het volk, door het volk, voor het volk.** Daarmee benadrukte hij dat de regering er is om de mensen te dienen, niet andersom.

Waarom is democratie belangrijk?

Door democratie heb je **vrijheid en invloed**: je mag je mening geven, keuzes maken en leiders wegstemmen als je ontevreden bent. Zonder democratie beslist vaak één persoon of een kleine groep alles. Dat voelt niet eerlijk en kan tot misbruik leiden.

Stel dat jullie een schoolfeest plannen. Iedereen mag ideeën voorstellen: een disconamiddag of talentenshow houden, pannenkoeken bakken ... Jullie bespreken de mogelijkheden en stemmen. Het idee met de meeste stemmen wint. Belangrijk: je kunt niet alle plannen tegelijk uitvoeren. Daarom moeten jullie kiezen en nagaan wat praktisch haalbaar is: is er genoeg geld, tijd en hulp, en is het veilig?

Zo werkt het in een land ook: we beslissen samen, we kiezen wat het beste lijkt voor iedereen en we letten erop dat het uitvoerbaar is. En ook wie het oneens was, blijft meetellen en mag zijn mening geven. Democratie betekent dus dat **iedereen mag meedoen**. Je mag niet alleen stemmen, maar ook zeggen wat je ervan vindt. Juist doordat mensen andere meningen hebben, vinden we samen betere oplossingen.

Maar democratie is geen tovermiddel. Omdat mensen verschillen, moet je goed praten, luisteren en soms een middenweg zoeken, en dat kost tijd. Je kunt ook niet alles tegelijk doen. Tijd, geld en hulp zijn beperkt, dus er moeten **keuzes** worden gemaakt met betrouwbare informatie, die soms ontbreekt.

En je kunt niet iedereen tevredenstellen.

Toch blijft democratie, met al die uitdagingen, de eerlijkste manier om samen te beslissen.

Er bestaan **verschillende soorten democratie**.

In Zwitserland kunnen burgers regelmatig stemmen over belangrijke beslissingen in een **referendum** of volksstemming. Zo kunnen ze zelf bepalen of een wet wel of niet doorgaat. Dat heet een **directe democratie**: de mensen beslissen zelf.

In België en Nederland stemmen we meestal op mensen die namens ons beslissingen nemen in de regering of het parlement. Dat noemen we een **indirecte democratie**: je kiest iemand die voor jou mag beslissen.

Wist je dat

ongeveer 1 op de 5 referenda wereldwijd in Zwitserland wordt gehouden? Soms gaan die over verrassende onderwerpen: in 2018 stemden de Zwitsers over extra geld voor boeren als koeien en geiten hun hoorns mochten houden. Bijna de helft stemde ja, maar nét iets meer mensen stemden nee. Zo'n belangrijk besluit ... over koeienhoorns!